

גנזי המלך

ארבע כנפות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

188

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.."

האם ראיית נסים גלויים, סיבה שלא נכשל
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ברם טבע האדם אינו כן, כי קשה לו לפרוש משער האיסור ואף מתקרב אליו, בהיותו מאמין בעצמו שלא לעבור על האיסור, אך זו טעות גמורה, כי אם היה האיסור חמור אצלו היה מתרחק ממקומו ומן הסכנה שבו.

ואכן זהו ההבדל בין החסידים הקדמונים וביננו, שהם הרגישו באיסור כסכנה וממילא התרחקו ממנו, כמו שטבע האדם להתרחק מסכנה פיזית ואם האדם אינו מתרחק כל כך מהאיסור, הרי זו בחינה לגביו שאיננו מפחד כלל

אם אמנם יעבור על האיסור ואם האדם מקבל על עצמו ללכת סביב ולהתרחק מן הסכנה, אזי יהיה בטוח שאפילו בעת הנסיון לא ישוב מצרימה למ"ט שערי טומאה, כי ילך ויעלה מעלה מעלה ויגיע עד למדרגה של קבלת וקיום התורה.

"כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחַם הָעָם בְּרֵאתָם מְלַחְמָה וְשָׁבוּ מִצְרִימָה" (שמות יג ז)

כל מתבונן יתפלא מאד, איך זה אפשר שכל הנסים והנפלאות שהראה ה' בארץ מצרים וישועתו הגדולה לישראל, לא הביאו את עם ישראל לידי בטחון גמור

המשך בעמ' 2 <<<

לכאורה קשה להבין: מהיכא תיתי לעלות בלבם המחשבה לשוב מצרימה לאחר שסבלו בה כל כך, בו בזמן שעומדת לפניהם הבטחה להיכנס לארץ משלהם; "אַרְץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ", גם יש להם עשירות רבה ממה שנצלו את מצרים בעת יציאתם משם וגם הם יודעים מה צפוי להם אם ישוּבו למצרים, שינקמו מהם גם עבור המכות שסבלו בגללם והלא חשבוּן קל בלבד היה משכנע אותם כמה רע וזרוע יהיה להם, אם ישוּבו מצרימה? אך בכל זאת מעידה התורה בהם

כי: **"בְּרֵאתָם מְלַחְמָה וְשָׁבוּ מִצְרִימָה"**.

ועי' ברש"י: **"ומה אם כשהקיים דרך מעוקם אמרו: 'נתנה ראש ונשובה מצרימה'"** (במדבר יד) **אם הולכים בפשוטה, עאכ"ו**. טוב לזכור, כי לפי חז"ל לא יצאו ממצרים אלא רק הטובים מישראל, שכן ארבעה חלקים מתו בימי האפלה, א"כ, איך יתכן כזאת להעלות על הדעת לשוב מצרימה?

אך כאן גילתה לנו התורה את חולשת האדם ואת חוזק טבעו שאינו מסוגל לראות אלא רק את ההוה לשעתו ובשום אופן אינו יכול בעת הנסיון להביא בחשבון הן את העבר והן את העתיד, הוא מצמצם את שכלו רק בד' אמות של הנסיון, הוא

מחפש כל הדרכים אך ורק להקל מעליו את נסיון ההוה ולענין זה הוא מסוגל לטעות אפילו בחשבונות קלים ופשוטים כאלה שלאחר הנסיון בודאי שלא יטעה בהם, אך בעת הנסיון כאשר הוא רואה מלחמה לפניו, יחפש ויטכס עצה רק איך להנצל ממלחמה זו ולא יותר.

ומה היה האמצעי נגד זה? **"וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמְדָּבָר"** (שמות יג). להסתלק ממקום הנסיון וכמ"ש ב'חובות הלבבות': **"על קצת החסידים שהיו פורשים משבעים שערים משערי המותר מיראתם שער אחד משערי האסור"** ('שער התשובה' פ"ה). זו היתה דרכם של חסידים הראשונים.

"וַיְהִי בַּשִּׁלַח פִּרְעוֹה אֶת הָעַם וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.."

אמונה אפילו לאלה שהגיעו למדרגה עליונה בהכרת הבריאה ושרשיה. ולכן מובנים לנו טעויותיהם של דור המדבר, כי אף שהגיעו למדרגה גדולה בהכרת המציאות ע"י ההנהגה הנסית שהתמידה עליהם, מכל מקום כל שנתעוררה אצלם התמרמרות ונתעוררו כחות החומר, מיד נחלשה הכרתם ואמונתם ומצאו מקום לטעות ולסור מן הדרך הישרה ולפי גודל השגתם וחכמתם מצאו מקום לעקם הכרתם ולהבינה לא לפי קו הישר והאמת ואע"ג שהיו דור דעה, בכל זאת נטיית היצר עושה את שלה, כי אף האנשים היותר גדולים מוטלים עוד תחת טבע יצרם המטעה אותם ומטה את שכלם לפי דרכו.

למדים אנו מזה: כי כל אדם באיזו מדרגה שיהיה, צריך התחזקות גדולה כדי שיכיר את כל הדברים לפי אמיתתם ולהתאמצות מרובה ביראת ה' ותקון המדות, למען יראה נוכחות באמונת ה' ולא יטה ימין ושמאל, כי הרי אף דור דעה שראו כל הנסים והנפלאות ובאו לידי הכרות נשגבות ביסודות האמונה, עדין שלט בהם היצר והטה אותם מדרך החיים.

גם יתבונן כל בר דעת ויכיר אמיתות התורה הקדושה מספורי התורה עצמם, כי מלבד הנסים והנפלאות שספרה לנו התורה ושנעשו לפני ששים רבוא ונתפרסמו בימיהם ע"י ספר התורה ונמסרו אח"כ איש מפי איש מדור לדור, הנה מעצם אופן הספור שלא כסתה התורה שום דבר וספרה את עשיית הנסים ושגם אחרי כן מצאו מקום להתלוננות, זה עצמו מעיד, כי לא באה התורה לספר לנו נפלאות כדי להאמין בה ולמלא את צווייה, אלא תורת אמת היא המספרת לנו את האמת כמו שהיא.

באשר כל זה: מלמד לנו דרך האמת ותורת החיים למען נזכה לחיי עולמים. כמה צריך האדם להתחזק ביראת ה' כל היום ולהרגיל עצמו להכיר כחות נפשו, למען יבין כל התעוררות בנפשו מאין היא באה וימצא את מקורה ורק בזה ינצל משליטת יצרו על שכלו ולא יטהו ח"ו מדרך האמת ואז יראה נוכחות בתורת ה' ויאיר את נפשו באור האמת והאמונה, "כִּי יִשְׂרָאֵל בְּרַכְיָהּ ה' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּסֵם" (הושע יד).

כללים וחוקים ידועים, הם ידעו כי הטבע יותר מרומם מאשר אנו מבחינים בחושינו וכי גם למעלה בשרשי הבריאה שמשם משתלשלים כל אלו הכחות והענינים שבעולם השפל, יש סדר טבעי ומשפטים ידועים, שאפשר להשתמש בהם על פי חוקים מיוחדים.

ולכן לא הביאם לידי התפעלות נפרזה כל דבר היוצא מגדר הטבע הפשוט, כי היו בעיניהם הענינים הנסתרים כמו הענינים הטבעיים הנגלים אצלנו וכשם שלמרות ראותנו את נפלאות הבורא בחוקות הטבע עדין יש מקום לנו לטעות, כמו כן, יכולים גם הם לטעות אף אחרי ראותם את עניני הטבע הנסתרים ואולי להם מקום לטעות עוד יותר מפני ריבוי הענינים ורוחב ידיעותיהם במציאות ההווה והטבע העליונה.

ולפי מה שהוכחנו, כי כל הנסים והנפלאות היו על פי סדר ומשטר ידוע ולפי חוק ומשפט עליון שהוקבעו מראש ברצון הבורא ב"ה, אין תימה, כי אף אלו שראו נסי הבורא ונפלאותיו היה להם עדין מקום לטעות, כי עד כמה שהגיעו למדרגה גבוהה בידיעות עליונות, מ"מ בראותם כי הכל מתהווה בחוק קבוע ותלוי בסבות ידועות, היה להם מקום לקצץ בנטיעות. כלומר: להתיר קשר הענינים האלה עם מציאות האין סוף ב"ה והשפעתו המתמדת ולחשבם לענינים טבעיים עומדים ברשות עצמם.

ואולי מפני זה הוסדרה כן הנהגת הבורא, שיהיה מקום לטעות, כדי לתת שכר לבוחר לו דרך האמת והולך בדרך ישרה ומכיר ומבין האמת לאשורה וכל הרוצה לצאת מעולמו מניחין לו ולכן מצינו כמה גדולים שבאו בסוד החכמה העליונה ויצאו מהעולם. כמו: "יִוְחָזֵן פְּהֵן גְּדוֹל, שְׁמֵשׁ בְּכַהֲנָה גְּדוֹלָה שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְלִבְסוּף נַעֲשֶׂה צְדוּקִי" (ברכות כט.). וכן אחר וכיו"ב.

וכל אדם באיזה מדרגה שהוא, עלול הוא לנטות מדרך האמת אם לא יתאמץ בכל כחו לראות נוכחות, שאז גם הכרתו בחכמת הבריאה הטבעית מביאתו לידי הכרת הבורא שברא כל אלה בחכמה נפלאה ולידי אמונה בהשגחתו הפרטית ובנפלאותיו וטובותיו שבכל עת ואם מסור הוא ביד היצר ולא התחזק להביט אל נכון ביותר ואמת, אז יש מקום לאי

בה' ועדין היה מקום לחשוש שמיראת מלחמה "וַיִּנָּחַם הָעַם... וְשָׁבוּ מִצְרֵימָה"?! ואמנם, כן היה! כי כבואם אל ים סוף: "וּפְרַעְהָ הַקָּרִיב" (שמות יד). "וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה הַמַּבְלִי אֵין קָבְרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בְּמִדְבָּר מֵה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם" (שם יא). וכן בכל עת הליכתם במדבר כשראו איזו סכנה של רעב, או צמאון, מיד נתרופף בטחונם בה' - ויתלוננו וכששבו המרגלים מתור הארץ ואמרו: "כִּי עַז הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ" (במדבר יג). כתוב: "וַיֹּאמְרוּ... נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוָה מִצְרֵימָה" (במדבר יד).

הרי, שגם אחרי ראותם את ישועת ה' וגילוי שכינתו על הים, הופעתו על הר סיני ונסיו הנפלאים בהורדת המן והוצאת מים מן הסלע, עדין לא היה לבבם שלם עמו ולא האמינו בנפלאותיו וע"ז אנו עומדים ומשתוממים היאך יתכן כזאת? הלא לנו נדמה, כי לו ראינו אנו בדורנו זה אף קצת מן הנסים והנפלאות ההם, לא היה בלבנו שום מקום לחוסר אמונה ותמהון לבב!

כבר בארנו, כי אנו מרגישים כזאת רק מפני מדרגתנו, כי נדמה לנו שכל מה שנמצא בטבע אינו מעיד על יסודות האמונה ורק אילו היינו רואים דבר מה שהוא למעלה מן הטבע, אז היתה מתגלית לפנינו אלקות והינו מוכרחים להודות בכל. כמה קטנות יש בזה, שלא להבין, כי כל נפלאות הבריאה בכל יום תמיד מכריחות להאמין בה' ולחשוב כי רק מציאות ענינים נסתרים תכריח להאמין בכל וזה מפני שאין להם מושג רק בטבע הבריאה המושגת באחד מחמשת החושים וכל מה שלמעלה מזה יחשב בעינם לאלקות.

ואף אנחנו, אשר זכינו לדעת ממצייאות כחות נסתרים שבבריאה וענינים נפלאים ונשגבים במציאות ההווה, בכל זאת אין הכרתנו בהם ברורה ואין ידיעתנו גמורה כי לא נדע בבחירות ואפילו הידיעות הידועות לנו על פי השכל והנסיון, אינן שלמות אצלנו בהכרה ברורה וחזקה ומה שנדע ונתברר לנו היום מתעמעם ונשכח למחר.

לא כן הדורות הראשונים, שהיו להם ידיעות נעלות ונשגבות בנפלאות הבריאה וסודותיה וידעו את הכחות הנסתרים אשר בטבע וגם השתמשו בכחות ההם ע"פ

עלי הגיון

"וַיֵּשֶׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶב לְאִיתָנוּ"

עוד מימי בראשית התנה הקב"ה שים סוף יבקע לבני ישראל

נהנה הגר"א מאד מהפירוש והוסיף עליו: כי האמת היא שבספר 'בראשית' נאמרים שני תנאים, האחד: **"יָקוּוּ הַמַּיִם... אֶל מְקוֹם אֶחָד"** - שהמים יהפכו לים. והשני: **"וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה"** באותו מקום שיקוו בו המים, בקריעת ים סוף, לכן, כשהתמלא התנאי השני והים נקרע לפני בני ישראל, היה צריך לחזור לתנאו הראשון, כלומר: לתנאי המקורי של שני התנאים הללו ל- **"יָקוּוּ הַמַּיִם... אֶל מְקוֹם אֶחָד"**. ■

אותה אמר: בפרשת 'בראשית' אמר הקב"ה: **"יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה"** (בראשית א). לכאורה, המלים: **"וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה"** מיותרות, כי הרי אחרי ש"יָקוּוּ הַמַּיִם" **"אֶל מְקוֹם אֶחָד"**, ממילא **"וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה"**? אלא, שהם באים ללמד על המקום שבהם כן יקוו בו המים ורק בעתיד תראה בו היבשה. ואיזה מקום הוא זה? ים סוף, שכבר אז התנה עמו הקב"ה שיקרע בפני בני ישראל.

על הנאמר **"לְאִיתָנוּ"** אומר המדרש: **"לתנאו שהתנתי עמו מתחילה שאני קורעו"** (מדר"ר שמות כא ו). הגר"א נתקשה בדברי המדרש הזה - היכן נרמז בתורה שהקב"ה התנה תנאי כזה עם הים? בעוד הוא חושב נכנס אליו תלמידו, רבי חיים מוולוז'ין, יחד עם בנו רבי איצ'לה שהיה אז צעיר לימים והגר"א הציב את שאלתו. בקש הילד הצעיר רשות לענות לגאון מוילנא על קושייתו ומשקבל

בשם אמרם

"כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה"

הרהורים לט"ו בשבט על הקשר שבין האדם, הארץ, גידוליה ומצוותיה

החליף כח במאבק. כן הוא האדם, כל זמן שהוא נצמד לשרשיו הרוחניים, שום רוח לא תעקור אותו ממקומו ואדרבא, הסערות תעוררנה את כח ההתחדשות. מעשה ברבי מנדלי מקוצק, שהיה לו חסיד אחד שפזר ממון רב לקנות מפירות ארץ ישראל בחמשה עשר בשבט. נטלם והקריבם לרבו. אמר לו רבי מנדלי: "כמה יגיעות יגעת עד שמצאת אותם ועכשיו אתה מקריבם לי?" ענה לו החסיד ואמר: "חשיבותם של הפירות הללו, לא ממך רבי, למדתי? לכן עליך לבוא על שכרך ראשון ככתוב: **"נִצַּר תֵּאָנֶה יֹאכַל פְּרִיָּה"** (משלי כז). ■"

לזרוע, אלא במקום שידוע בברור שאינו בר בנין לעולם ולא יבוא להאפיל אורו באופן שלא יצטרך לקוצצו'. רבי שמשון רפאל הירש כותב: תקומתו של העץ אינה מושרשת בענפים, בעלים ובפירות המפוארים, אלא בשרשיו שהם מחוזקים במקום אשר הרוחות והסערות לא תגענה שמה. הם מתחזקים על מקור מים חיים של התחזקות. העץ איננו דואג בזמן שהסערות תופסות אותו, הוא לא נע ולא זע ממקומו וכל זמן שהוא לא נעקר ממקומו, היו תהיה לו תקומה. ועל כן נמצא, שהאילן לא הפסיד כלום ואדרבא,

רבי אליעזר פאפו כותב בספרו 'פלא יועץ': 'טוב לגבר אשר חננו ה' קרקע שיזרע בו אילני מאכל משום ישוב העולם, שנאמר: **"לֹא תִהְיֶה בְרָאָה לְשֵׁבֶת יִצְרָה"** (ישעיה מה). שבכל דבר הצומח וגדל מן הארץ, עולים הנצוצות הקדושים אשר במקום ההוא מדומם לצומח ואחר כך יעלו מצומח למדבר, כמבואר בדברי המקובלים ומפורש על ידי ירמיהו (כט): **"כֹּה אָמַר ה'... בְּנוּ בָתִּים וְשִׁבּוּ וְנִטְעוּ גִּבּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיָּן"**. והנה, על ידי נטיעת אילנות מקיים מצות **"נִטַע רִבְעִי"** ונזהר מאיסור כלאים. אך בזריעת אילנות צריך להיות זהיר שלא

רמז

"כִּתְבֵּן זֶאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ"

מה היה שמו של עמלק ומדוע המשילו חז"ל את יצר הרע לזכוב

פצע פתוח, הוא רובץ עליו ומרחיב אותו. כך דרכו של היצר הרע - **"לִפְתַּח חֲטָאת רִבְצָן"**. איפה שיש פתח של חטא, שם הוא רובץ כדי להרחיב את הפרצה. וגם עמלק כך, כל זמן שהיו ישראל שלמים עם ה' והשלום שרר בתוכם, לא יכל להם, אבל כשראה אותם במסה ומריבה, אז **"נִבְאָ עַמְלָק"**, כמו זכוב. ■

הרע דומה לזכוב. ולמה דוק המשילו אותו לזכוב? יצר הרע בא הרי משרו של עמלק וכיון שיהושע היה בו את כח התורה כמו שנאמר: **"יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֲהָלִים"** (שמות יא). לכן היה בכחו להתגבר על עמלק. בעל ה'כלי יקר' מוסיף ואומר: כי כידוע, פי הזכוב חלש ואין בכחו לעשות חור בכשר. אבל אם הוא מוצא

ה'בעל הטורים' כותב: כי ראשי התיבות של **"זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי"** הוא: **זכוב**. שעמלק רץ אחר דמם של ישראל כזכוב. בחדושי רבינו אפרים נאמר: כי שמו של עמלק היה **זכוב**. בעקבות זאת כותב החיד"א בספרו 'נחל קדומים': כי עתה מובן מה שאמרו חז"ל במסכת 'ברכות' (סא). שה'יצר

פרשת 'בשלה'

"אֶז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל"

את השירה אמרו כל ישראל בקול רם

פנינים לפרשה

"עלו בני ישראל מארץ" (יג יח)

כתב רבינו אפרים ז"ל: ראשי התיבות של תיבות אלו הוא - עבים. ללמדנו, שהיו העננים מוליכים אותם כמו שהובא במכילתא ובברייתא דמלאכת המשכן, שהרי ביום אחד הלכו ארבע מאות פרסה וזהו שאמר הכתוב (לקמן יט ד): "וְאֵשׁ אֲתַכֶּם עַל פְּנֵי נַפְשֵׁיכֶם".

"ה' ילחם לכם ואתם תחרשון" (יד)

יש לתמוה: מדוע אמר הכתוב: "וְאֵתֶם תַּחֲרְשׁוּן" וכי למה לא ירבו בתפילה ובתחנונים להקב"ה כדרך שמצוה להריע ולהתריע בכל צרה וצרה כמבואר ברמב"ם?
ואמר בזה הגר"ח"ט שליט"א תירוץ נפלא: כיון שלא היה עולה על דעת בני ישראל מבקיעת הים לי"ב שבילים ומכניסתם של המצרים לים וטביעתם והוצאתם אח"כ על שפת הים ליתן להם שלל רב של ביזת הים ואם היה ניתן להם להתפלל היו מתפללים רק שינוסו המצרים מהם, או שיצליחו לברוח הם מן המצרים וכדומה, לכך אמר להם הקב"ה מוטב יהיה ש"אֵתֶם תַּחֲרְשׁוּן" שלא תקלקלו בתפילתכם לעכב מן הפורענות העלולה לבא למצרים על ידי.

"ויבאו בני ישראל בתוך הים" (כב)

לכאורה היה ראוי שיכתב: **צִירְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַיָּם**, ולא **וַיָּבֹאוּ... בְּתוֹךְ הַיָּם**?

ופירש בזה המלבי"ם על פי מאמר חז"ל ב'אבות דרבי נתן': שלאחר שנקרע הים והגבהה קרקעית התהום למעלה ולא היו צריכים לרדת כלל אלא היתה הדרך

והלא אמרו במסכת 'מגילה' (יד): **וַיִּמְהוּ מַעֲבְדוֹת לְחֵרֹת אוֹמְרִים שִׁירָה, מִמֹּת לְחַיִּים, עַל אַחַת כְּמֵה וְכִמְה' ומאחר שכן, כל התועליות הבאות על ידי השירה צריכות להתגבר ביתר שאת ועוז בשירה זו של ההצלה ממיטה לחיים לחיי תורה לחיי נצח קדוש שמו יתברך.**

"אֶז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְה' וַיֹּאמְרוּ לְאֹמְרֵם" (טו א)

כתב בזה בספר 'לב חיים': בתפילת שחרית אנו אומרים: **'מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עֲנֵנו שִׁירָה'** ולשון עניה, הכונה: 'בקול רם' כדדרשינן בסוטה (לב:). ומזה יש לנו להבין, שאת השירה אמרו כל ישראל בקול רם.

ולפי"ז נמצא שאת השירה אמרו כולם מתוך רוח הקדש שהרי כולם ענו ביחד בקול רם ואמרו אותה שירה. וזהו שאומרים בנוסח התפילה: **'לָךְ עֲנֵנו שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וַאֲמָרוּ כָלֶם'**. מדגישים בזה **'וַאֲמָרוּ כָלֶם'** והיינו: שאע"פ שענו בקול רם, אפ"ה, אמרו כולם בשוה, כי זה נאמר מתוך רוח"ק ששרתה על כולם.

"עזי וזמרת קה" (טו ב)

כתב רבינו אפרים ז"ל ד' פעמים נאמר בפסוק זה האותיות **קה ואלו הם**: א. **עֲזִי וְזִמְרַת קָה**. ב. **"קָה נִיְהִי" סופי התיבות הם קה**. ג. **"לִי לִישׁוּעָה" סופי התיבות הם: קה**. ד. **"זָה קָלִי" סופי התיבות הם: קה**. והם כנגד ארבעה מרכבות כי כולם אצילות הם והוא הכל ובו הכל. וד' פעמים **"קָה"** עולה יחד למנין **ששים** וזהו שאמר הכתוב בשיר השירים (ג ד): **"שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ"**.

"קפאו תהמת בלב ים" (טו ח)

לכאורה היה ראוי לומר: **קפא תהומים**, **"בְּבֹלֵב יָם"** שהרי לא היו תהומות רבים,

מיושרת לפניהם לכך לא אמר **שִׁירְדוּ** אלא שבאו במעבר זה כביאתם ממקום למקום בדרך ישרה.

"וינהגוהו בכבודת" (יד כה)

כתב רבינו אפרים ז"ל: אותיות **"בְּכַבְדָּת"** הם **בכ"ב דת** ללמדנו, שהיה הדבר בזכות התורה שנכתבה **בכ"ב** אותיות וזהו **בכ"ב דת** התורה שנאמר עליה בפרשת 'זוהר הברכה': **"אֲשַׁרְתָּ לְמוֹ"**.

"אז ישיר משה" (טו א)

פירש רש"י: **'עלה בלבו שישיר שירה'**.

ביאר בזה בספר 'לב חיים': כלומר, שטוהר השירה היא שירה הנובעת מהתבוננות הלב ונתינתו (ולשון נתינת הלב היינו: הרגשה טהורה הבאה מכל חלקי הלב).

ומתוך השירה אדם צריך להגיע לידי התרוממות הרוח עד כדי זעקת **"זָה קָלִי וַאֲנֹהוּ"** (שמות טו) וכמו שביאר התרגום: **'אבני ליה בית מקדשא'** מלשון - נוה בית.

ועוד מצינו לחז"ל במסכת 'שבת' (קלג:): שדרשו: **'התנאה לפניו במצוות'** שהנוי כלומר: השלמות הגמורה אפילו החצונית והצדדית הקיימת במעשה המצוה מגיעה ע"י התרוממות הרוח של שירה וכיו"ב.

מעתה, עלינו להתבונן על עצמינו הלא אנו אומרים כל יום ויום את שירת הים ובודאי שאמירתה בכונה ובהתבוננות הלב בשלמות יכולה וצריכה לגרום להביאנו לידי זעקת **"זָה קָלִי וַאֲנֹהוּ"**, כלומר: לידי קרבת אלקים עצומה והכרה באור האמת העליון, רק שמוטל עלינו לשים לבנו על כך ושלא ניתן לדברים לעבור במרוצה תחת לשוננו כמצות אנשים מלומדה.

וכמו"כ בחג הפורים כשאנו מודים ומהללים על הנסים עלינו להרגיש התחזקות והתרוממות בקרבת הי"ת

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

אלא תהום אחד. ופירש בזה רבינו הא"ר החיים הקדוש: על פי דברי חז"ל שאמרו שהים נקרע לי"ב קרעים וכל מקום ומקום שנקרע קפא שם התהום שכנגדו. וכנגד כל אלו אמר הכתוב: "קפאו תהמת" בלשון רבים.

"ה' ימלך לעלם ועד" (טו יח)

כתב בזה בספר 'לב חיים': בתהלים (קמו י) נאמר: "ימלך ה' לעולם א-לקינו ציון לדר נדר הללוקה". ויש כאן תוספת בקשה על מה שבני ישראל בקשו בסוף השירה, דהם בקשו שמלכות ה' תתגלה לעתיד לבוא לעיני כל בשר. אבל בתהלים מוסיפים לבקש שלא רק ש"ימלך ה'" אלא שהוא יהיה "א-לקינו ציון" כלומר: שתתגלה מלכותו על ישראל עמו ועל ירושלים עירו.

ובזה יהא מדויק היטב לשון הכתוב שבפסוק: "ימלך ה'" מקדימים את ה"ימלך" לשם ה'" ואילו בפסוק: "ה' ימלך לעלם ועד" מקדימים את שם ה'" לפני "ימלך". וטעם הדבר: כי בשירת הים בקשו ש"ה' ימלך" שיתגלה מלכותו וא"כ, הבקשה היא על הי"ת שהוא "ימלך", לכן מקדימים ה'" לבקשת "ימלך", משא"כ הבקשה בתהלים היא לא על עצם מלכות ה' שהוא "ימלך", אלא מבקשים על מקום ואופן המלוכה שהוא יתברך "ימלך" ב"ציון" לכן מקדימים את "ימלך" לפני שם ה'" ודו"ק.

"נתקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלות" (טו כ)

יש לתמוה: מהו לשון "את התף" בה"א הידיעה כאילו היה לה תוף ידוע שעליו דבר הכתוב שלקחתו? עוד צריך להבין: בדברי רש"י שכתב על הנאמר בהמשך הפסוק שיצאו "כל הנשים אחריה בתפים ובמחלות" - 'מובטחות היו צדקניות שבדור שהקדוש ברוך הוא עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים' כלומר: שרש"י התקשה, מהיכן היה להן תופים במדבר?

ולזה ביאר: שלקחו עמם ממצרים כדי לשורר בהם בזמן שיעשה להם הנס. ויש לתמוה: מדוע נתקשה בזה רש"י רק אצל התופים של הנשים ולא נתקשה בזה בתוף האמור תחילה אצל מרים?

וביאר בזה הגרחא"ט שליט"א ב'טוב טעם ודעת': שהנה מרים נביאה היתה, כמו שכתוב בפסוק ונאמר ב'מלכים' (ב ג טו): "ועתה קחו לי מנגן וְהָיָה כְנָגַן הַמְנַגֵּן וְתָהִי עֲלֵיו יַד ה'". ופירש"י (ב'דברי הימים' א כה א): 'כשהיו מנגנים בכלי שירים הללו, היו מתנבאים' כמבואר בפסוק הנזכר.

ומעתה מתישב הכל על מכונו: שמאחר שמרים היתה נביאה היתה צריכה לכלי שיר ולכך היה איתה בדרך קבע התוף וזהו "התף" בה"א הידיעה היינו: התוף שהיה עמה תמיד לצורך הנבואה. ולכך גם לא הוקשה לרש"י מנין היה לה תוף? שהרי נביאה היתה והוצרכה לו לצורך ההתנבאות, משא"כ אצל שאר הנשים הוקשה לרש"י: מה לנשים לקחת עמם תופים?

ולזה ביאר: 'מובטחות היו צדקניות שבדור שהקדוש ברוך הוא עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים'. הפלא ופלא.

"ויילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים: ויבאו מרתה" (טו כב כג)

כתב בזה רבינו אפרים ז"ל, דרשו חז"ל: 'שהלכו שלשה ימים בלא תורה' (ב"ק פב.). והגימטריא של התיבות: "שלשת ימים" עולה למנין - ובלא תלמוד תורה.

ועל כך המשיך הכתוב ואמר: "ויבאו מרתה" לפי שמדד להם הקב"ה הדבר במדה כנגד מדה. הם הלכו בלא התורה שנאמר בה (תהילים יט א):

"מתוקים מדבש ונפת צופים" לכך הביאם למרתה והוצרכו לשתות מים מרים.

דרשו בעלי המוסר פסוקים אלו בדרך צחות: "ויילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים" דרשו חז"ל: שהכוונה על התורה לפי שאין מים אלא תורה והם "לא מצאו מים" כלומר: שהלכו בלא למוד תורה. ומדוע לא למדו תורה? כיון ש"ויבאו מרתה" היה למוד התורה מר להם מאחר שהיתה הבנת הדברים קשה עליהם ומחמת כן עזבו את למוד התורה שלא יכלו לשתות מי התורה "ממרה פי

מרים הם".

ומה העצה במצב זה?

על זה המשיך הכתוב ואמר: "ויורה ה' עין" כלומר: נתן להם הקב"ה עצה מה לעשות ואיך לנהוג במצב כזה. מה היא העצה? "וישלף אל המים" כלומר: השליכו עצמכם אל מי התורה בלא שום חשבונות כלל וכלל, רק כך תעברו את מצב הקושי והמרירות ולאחר מכן תזכו ל"וימתקו המים" כיון שמרירות זו היתה כי "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" כלומר: היה הדבר נסיון לראות התעמדו באהבת ה' להקריב את הנאתכם אליו, או לא.

"שתים עשרה עינת מים ושבעים תמרים" (טו כז)

כתב בזה רבינו אפרים ז"ל: "שתים עשרה עינת מים" כנגד י"ב השבטים. "ושבעים תמרים" כנגד שבעים זקני ישראל היושבים בסנהדרין. וכמו שנאמר (תהילים צב יג): "צדיק כתמר יפרח".

"זה הדבר אשר צנה ה'" (טז טז)

כתב רבינו אפרים ז"ל: שני פסוקים בתורה נאמר בהם כל אותיות הא' ב'. פסוק: "זה הדבר אשר צנה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו...". ופסוק: "או הנסה אלקים לבוא לקחת לו גוי...". (דברים ד). ללמדנו, כי מי שעוסק בתורה הקדושה הכתובה בכ"ב האותיות לקיימה מתחילה ועד סופה מזמן לו הקב"ה פרנסתו בלא עמל כמו אכילת המן בישראל. ולכן מצינו ג"כ י' פעמים תיבת "מן" בתורה כנגד עשרת הדברות שכל התורה כלולה בה כמבואר בירושלמי: כי העוסק בתורה מזמן לו הקב"ה מזונו כמן שהגיע לבנ"י בלא טרחה.

"ויאמר משה אכלהו היום" (טז כה)

ג' פעמים נזכר תיבות "היום" בפסוק. ואחז"ל במסכת 'שבת' (קיו): (:כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת? שלש' מזה שג' פעמים נזכר תיבת "היום". והוסיף על כך רבינו אפרים ז"ל: כי בפסוקי: "ויכלו" נאמר ג' פעמים תיבת "שביעי" והם עולים יחד בגימטריא: שלש סעודות. ■

בטול ברוב בפירות שביעית

רק מן מצות ההפקר של הפירות. והיינו: היות שהתורה זיכתה לכל אדם את האפשרות לזכות את פירות השנה השביעית מן ההפקר, לפיכך לא זיכתה לו בהן התורה אלא לאכילה ולא להפסד. אבל לא מצינו בשום מקום שחייבתו התורה לאכלן דוקא בקדושה ולכן הוא רשאי לערבם בפירות אחרים ולבטל מהם את קדושתם. אבל אכילת תרומה, כיון שהיא כעבודת ביהמ"ק, מוזהרין שפיר לשמור גם על קדושת הפירות התרומה.

כי אע"ג שגם שביעית קרייה רחמנא "קדש", מכל מקום, כיון שמותר מן

התורה לטמא פירות שביעית (ומה שאין סכין שמן של שביעית בידים טמאות הוא רק איסור מדרבנן) וכן מותר להאכיל דבר תורה פירות שביעית לעכו"ם והראיה לכך היא: מההיתר להאכילם אף מדרבנן כאשר הם אורחיו משום חשש איבה, נשמע מכל זה, שבפירות שביעית האיסור הוא רק בהפסד הפירות ממש ולא על הפקעת קדושתם.

וטעמו של דבר נראה: משום שעיקר איסור הפסד פירות שביעית אינו נובע מחמת קדושת הפירות, אלא הוא מסתעף

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם מותר לערב מעט פירות שביעית בהרבה פירות אחרים, באופן שיהיה בהם דין של בטול ברוב?

תשובה: כתב על כך בשו"ת 'מנחת שלמה' (א סימן מו) כתב בספר 'אבני מלואים' (בתשובותיו סי' יח) שכאשר מבטל אדם תרומה ברוב חולין, נחשב הדבר כאילו הוא מאבד את התרומה בידים. ולכן כתב שם: שמלבד זה שהוא עובר על האיסור שאין מבטלין איסור לכתחלה, הוא גם עובר על מצות עשה של ושמרתם את "משמרת תרומתי".

ולכאורה, היה נראה לפי זה שגם פירות שביעית, כיון שקראן הכתוב "קדש" והזהיר על הפסידן, אסור לערבן בפירות אחרים, אף אם דעתו לאכול את כל התערובת בקדושת שביעית, כיון שהוא מפקיע מהם את קדושת השביעית ונהפך הכל להיות חולין. אמנם נראה, שאין דומה דין פירות שביעית, לדין תרומה.

ואדרבה, מצאנו לגבי תרומה, שמסתפקים התוס' במסכת פסחים (יג. ד"ה 'ושורפן') אם מותר מן התורה לאבדה מן העולם באופן שאינו מגרע כלל מקדושתה. בעוד שלגבי פירות שביעית ודאי הוא הדין שאסור לאבדם, אפילו באופן שאינו מגרע מקדושתם. ולכן, מסקנת הדברים היא: שחלוק דין שביעית מדין תרומה בדבר זה ורשאי אדם לערב פירות שביעית בפירות אחרים, על אף שבכך הוא מבטל מהם את קדושתם. ■

יעמדו על הברכה

אריה לייב בן זהבה
לזיווג הגון משרש נשמתו מהר

לעילוי נשמת
מבורך בן מיסה

מירלה בת לאה
תזכה לכל טובה וברכה ופרנסה בשפע

לעילוי נשמת
יצחק בן רחל

חיים בן מסעודה
ברכה והצלחה

לעילוי נשמת
מרגריטה בת שרה

דוד בן רוקסי
ברכה והצלחה למשפחתו

מארקו בן אלירה
יזכה לעלות במעלות התורה

לתינוק דניאל בן דיאנה
יזכה להיות צדיק וירא שמים

לעילוי נשמת
סטימאיו בן ספרנצה

מישל בת אלאונורה
תזכה להיות אשת חיל

משה בן ג'וליה
יזכה להצליח בדינו בבית משפט

בנימין בן ג'ורג'יה
רפואה שלמה בכל אבריו וגידיו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

חוויה שלא תשכח!!!

בר מצוה בכותל
 תפילה הגיגית עם הזמר משה גיאת בכותל ✓ סיוור באתרי קודש בירושלים ✓
 ארוחת צהרים הגיגית ביד המלך ✓ צילום וידאו ותמונות ✓

לפרטים והזמנות: 050-5367452 / 02-6288388
 צפו באתר: WWW.BAR-MITZVAH.ORG

כי האדם עץ השדה - ט"ו בשבט התשס"ח

יום תפילה ותיקון ופדיון נפש מיוחד
 למציאת בן/בת זוג הגון ואמיתי

על ציונו של התנא האלוקי בעמוקה
יונתן בן עוזיאל רבי זיע"א

אשר יערוך הגאון האדיר
 שרבים נושעו מברכותיו ותפילותיו, פועל ישועות בקרב הארץ

בן ציון המגיד רבי הצדיק רבי של"ט א
 נכדו של המגיד הירושלמי הנודע הגה"צ בן-ציון יאדלר זיע"א

התיקון יערך ביום שלישי
ט"ו בשבט תשס"ח (22.1.08)

ההשתתפות דרך טיסרת שמות לכרכה בטלפון, אין צורך להגיע ולהשתתף בתיקון עצמו!

למסירת שמות ולפרטים נוספים ארגון החסד:
"זוזי אזויה עמך"
 0-777-18-18-18
 רח' ירושלים 40 בני ברק 51442

כל המספר שם לכרכה יקבל קטע כיס מיוחד ותוא סמולה נפלאה לנשיאת תור, לכרכה והצלחה ולשמירה מכל דבר רע!

חג פורים עם "אוצרות היים"
במלון 'ארבל' בטבריה

מיום חמישי עד מוצ"ש פרשת "צו"
 (20-22.03.08) למינים)

אוירה רוחנית גבוהה
 קריאת המגילה ברב עם
 משלוחי מנות
 סעודות עשירות
 מסיבת פורים
 הפתעות לילדים
 תחרות תחפושות ועוד...

בהשתתפות:
 הרב ישראל נח ברגר שליט"א
 הפייטן דוד שלמה שירה ועוד...

ההרשמה לחג פסח החלה במלון 'גולדן טאור' באשקלון

גלאט חלק משניח צמוד

לפרטים "אוצרות היים"
050-3131740 03-6880091

www.shofar.net

חדש באתר שופר

מדור **הכה את המומחה**

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות

יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר 'שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עונה בקולו

תשובות בוידאו בקרוב

ישמח משה

שבת תורנית פרשת "יתרו"

במלון שלום פלאזה - סבריה
 מיום שישי עד מוצ"ש יח - יט בשבט
 (25-26/01/08) למינים)

עם הרבנים:
 הרב שמשון כהן שליט"א
 הרב אורי יצחק שליט"א

החלה חלוקה של שמיות פוך נוצות וכריות במחיר מסובסד

לפרטים: טל רב קווי 03-6783030

דרושים

לחברה גדולה ומשגשגת אנשי קשר ורכזים
 •מגוון תפקידים
 מתאים למורים, מנהלי בית ספר
 בעלי מקצועות חופשיים ועקרות בית פעילות
 מחלקה מיוחדת לראשי כולל ואברכים אפשרות גם מהבית
רווחים גבוהים ביותר למתאימים

050-8741575 אפיק

רחוב האדמו"ר
 מקוצק 41
 בני ברק

להרבה ביהדות

למבורה ספרי תורה מהודרים
 שנכתבו ע"י סופרים מומחים, יראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והארי"י
 כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי
052-80-777-22

להרויח בגדול! בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

חינם! טיול לאתרים בצפון	חינם! CD לצפיה או לשמיעה
חינם! מנוי שנתי ל'גנזי המלך'	חינם! מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'
חינם! סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק	

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

קוד מסלקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק					
בנק	סניף								
				2	3	9	2		

קוד מסד 2 / אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה

1. ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מראש/ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שובר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחר לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. את/ה/נהיה רשאים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. את/ה/נהיה רשאים/ים לבטל חיוב, לא יותר משנתיים מיום מסירת החיוב, אם איכות/נכונות/לכך, כי החיוב אינו תואם את המעילים או הסכומים שנקבעו בכתב הוראה, אם נקבעו (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב הוראה נכונים ומלאים. ד. המוטב (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הוראה זו, יופיעו בדפי החשבון וכל לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הוראה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הוראה זו, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שובר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת על ע"י "שובר" ע"י (העקרונות לקביעתם).
2. פרטי החיוב: [סמן במשבצת המתאימה]

"שובר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בזאת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

לחיוב בתאריך:

30 לחודש
 20 לחודש

התימת בעל/י החשבון

\$ 28 זכאות ליחיד
 \$ 56 זכאות לזוג

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שובר" עליך לשלוח את הטופס ל"שובר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779